

Előfizetési árak:

Egy évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 24 helyre van beosztva
Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.
Hirdetések Stark Nándor könyvkereskedésében is felvételnek.

Bermentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadhatók helyben:
Stark Nándor és Dezso Sándor könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

A gazdákhöz.

Az oroszok ma már nemcsak buzájokkal igyekeznek a külföld előtt háttérbe szorítani a magyar gazdát; de állattenyésztésükkel is. S főként lovaikat igyekeznek kiszorítani, melyek eddig a külföld előtt első renommében álltak.

A magyar kormány figyelmét felhívta ezen körülményre az országos gazdasági egyesület s a kormány most nagyobb tevékenységet igyekszik kifejteni, hogy a magyar lovak renomméja és ezek iránti vételkedve külföldön egyáltalában fentartassék. S ezért az osztrák-magyar monarchia részéről ez évben Bécsben időleges lókiállítás lesz rendezve.

Kívánatos, hogy ezen kiállításon a magyar ló minél kiválóbb minőségben és mennyiségben képviselve legyen.

E célból folyó hó 6 án egy miniszteri kiküldött volt nálunk Benicky Gábor min. titkár személyében, ki a Sarkadi polgármester által egybehitt gazdák előtt a kis városháza tanácsstermében ismertette a kiállítás célját.

E pontnál nem hagyhatjuk figyeimen kívül azt a sajátságos és mindenesetre helytelen eljárást, hogy hiába van Szentesen két lap is, melyek felváltva, hetenkint majdnem minden nap megjelennek, még se nyert a közönség ezen nagy fontosságú közgazdasági dologról — mely majdnem minden lótartó gazdát érdekel, — semmi nyilvános értesítést, hanem meg volt ide hiva néhány nevezetesebb gazda, pedig nagyon sok apró gazda van Szentesen, kik több gondot fordítanak a lótenyésztésre, mint legnagyobb gazdáink s éppen azért, ily dologra kellő időben fel kell hívni a közönség figyelmét, ha csak azt a feltevést nem akarja az előljáróság fenntartani, hogy: maga is közönyösen veszi a dolgot, s így nem helyez rá nagy súlyt, hogy a közönség minél szélesebb körben érdeklődjék iránta.

Hogy egyebet ne is említsünk, csak azt jegyezzük itt meg, hogy az egész mozgalomról lapunk szerkesztősége is csak privát uton nyert tudomást. Mondani is felesleges, hogy ily eljárás mellett valami nagy sikert az egész mozgalomtól nem lehet várni.

Ezt közben megjegyeztük azért, mert az ilyen fajta dolgokat nem lehet bűró szerint intézni.

No, de hát visszatérve magára a dolog tárgyára, a kiküldött miniszteri biztos ismertette a kiállítás célját, mely röviden összevonva abból áll, hogy: módot kell nyújtani a monarchia lakosai és főként a magyar gazdák részéről a külföldnek abban, hogy: lovaikat minél szélesebb körben megismerjék, hogy

így finomabb ló-anyagunkat jobb áron eladhatassuk.

Ez a cél.

A cél eléréséhez az a fő kellék, hogy minél többen kiállítsanak. A kormány főként Csongrádmegyére fekteti a lószült; mert az országban itt van legtöbb és legjobb ló. — Ez a Csongrádmegye Szeged és Vásárhelylyel értendő együtt, sőt Vásárhely itt a fő.

Tehát innen kellene a legnagyobb mennyiségnek kiállításra kerülni.

A célt maga a kormány is igyekszik előmozdítani; mert, hogy a kiállítást megkönnyítse a gazdára nézve, minden kiállítandó ló után — ha jól tudjuk — 50 frt segélyt fog adni.

Ez oly segítség, mely a szegényebb gazdára nézve is lehetővé teszi, hogy ha van egy vagy két finomabb lova, a kiállításra Bécsbe vihesse. Sőt hisszük, hogy maguk a városok is segítséget nyújtanak saját gazdáik számára; mert ez egy oly nagy fontosságú közgazdasági érdek, melynél a városok magok sem tagadhatják meg a kellő támogatást.

Ártézi vizünk.

A tiszta viznek egészségi fontosságáról ma már fölösleges beszélni is; de miután sokan ezt csak ivásra és főzésre tartják szükségesnek, míg más célokra, nevezetesen az emberi test és fehérnemű tisztántartására, szobák surolására, utcák locsolására, szóval külső használatra, házi célokra a kevésbé tiszta vizet is elegendőnek tartják: nem lesz érdektelen dolog, ha ennek hátrányáról egyet-mást elmondok s reá a közönség figyelmét felhívom.

A házi célokra használt viz még veszélyesebbé válhatik, mint a megromlott ivóvíz. Utóbbtól azért félnek, mert használata által a szervezetbe járványos betegségek csiréit viheti be; ez meglehet, de bizonyítva nincsen; bizonyosabb azon felfogás, mely szerint azon csirák a levegőbe szétáradnak, mindenhez odatapadva, a tüdőn át jutnak a testbe. Ez az oka, hogy a háztartásban használt viz, ha valóban ártalmas anyagok vannak benne, nagyobb veszedelemmel fenyegeti egészségünket, mint az ivóvíz, mert a tisztátalan vízzel mosott edényeknek, padlónak stb. felszínén visszamaradnak az említett csirák, a mosott tárgyak megszáradása után felszállanak a levegőbe por alakjában, s azután a jelenlevők tüdejébe jutnak a légzőskor. Épen olyan szigorúan meg kell tehát követelnünk a külsőleg használt víztől, hogy tiszta legyen, mint az ivóvíztől, különösen pedig megkivánjuk azon víztől, melyet testünk tisztántartására használni akarunk: a fürdővíztől.

A tisztaság nagy erény és arról, hogy mennyire van kifejlődve valamely népben a tisztaság iránti érzék, meg lehet itélni műveltségi fokát.

Nehéz ugyan meghatározni, hogy a bőr rendes működésének megzavarása mennyi kárt tesz az egészségben; de az tény, hogy légzáró mázzal bekent állatok kivétel nélkül elpusztulnak, hogy az emberek is tönkre mennek, ha testük felszínének egy harma-

dánál nagyobb részét bármily kis fokban megégetik, mindenesetre elegendő ok arra, hogy a bőr jelentőségét kevésre ne becsüljük.

Minden művelt ember tudja, hogy a testet szükséges gyakran mosni, és ha mégis megelégszünk azzal, hogy naponként megmossuk kezünket és arcunkat, s nagy időközben egy-egy meleg fürdőt veszünk, ez a lustaságra vall és velünk született hajlandóságunk tulajdonítható. A népet még inkább vezeti e tekintetben szokás és hagyomány, mint a művelt osztályt, úgy, hogy a bőr ápolása némileg összefügg a nemzeti jellemmel. A magyar ember nem szeret fürödni, többet törődik barmainak tisztaságával, mint saját magáéval, ez pedig onnét származik, hogy gyermekkorában a tisztaság iránti érzék megszerzéséhez a mód és alkalom hiányzott. A községek előljáróságának szíven kellene viselni a nyilvános, a nép által is használható fürdő-intézetek, közfürdők felállítását.

Nem szólva Angol-, Francia-, Németország, Belgium és Svájcra, hol számos közfürdőkön kívül minden iskolának van berendezett fürdőhelyisége, hol a gyermekek bármikor fürödhetnek és fürösztetnek, vessünk egy pillantást a szomszéd Ausztriára: a legkisebb falu is, ha folyóvíze nincsen, a legnagyobb áldozatok árán, ha kell, mértföldekről is, egy nagyobb medencébe gyűjt annyi vizet, melyben ő és az övéi, különösen nyáron, uszhat és fürödhet, mert a tisztaság iránti érzéke már gyermekkorában lett fejlesztve, és tudja, hogy edzés tekintetében a sportnak egy neme sem állja ki a versenyt a fürdés és uszással, hogy a tüdőknek a legkitűnőbb gimnasztika.

Sajnos, hogy a dolgok nálunk nem így állanak. Senki sem vonhatja kétségbe városunk óriási haladását; de senki sem tagadhatja, hogy közegészségügyi szempontból mi sem történt, miből természetesen népességünk elsatnyulása és a tüdővész rohamos terjedése, s ebből kifolyólag az óriási halalozási arány kimagyarázható.

Nem is lehet, nem is lesz másképen, ha még a rendelkezésünkre álló eszközöket sem értékesítjük, közegészségügyi viszonyaink változtatására, javítására.

A panasz: „satnyulunk, pusztulunk” elhangzik, ha megakadályozására minden hatalmunkban álló eszközt fel nem használunk. Álljon itt előttünk a nagy tudós Claude Bernard azon mondása, hogy „az ember ugyanazon törvények szerint hal meg, melyek szerint él”. Hogy tehát mikor a halál pusztít, akkor tulajdonképen az emberek életviszonyai pusztítanak. Változtassunk életviszonyainkon és vigyük át az egészségügy terére azon hazafiai lelkesedésünk és buzgólkodásunknak egy részét, melyet újabb időben a közviszonyok javításának mas és kevésbé sikeres módjaira fordítunk, ne csak szóval hangoztassuk az egészség értékét, hanem nyujtsunk ott, a hol lehet, módot a nagy közönségnek az egészség megóvására és biztosítására, s meg vagyok győződve, hogy a fenti panasz mielőbb meg fog szűnni.

Itt van első sorban ártézi kutunk. Négy év óta sürgetjük, hogy fölösleg-vizéből egy, mindenkinek könnyen hozzáférhető olcsó közfürdőt létesítsünk, elmondtuk annak kimondhatlan hasznát és szükségességét, felemlítettük, hogy ezen idő alatt egy vállalkozó saját költségén akarta ezt felépíttetni; de el lett utasítva azon kijelentéssel, hogy a város maga fogja kiépíteni; mindennek dacára ma is haszontalanul látjuk drága vizünket elfolyni, miért mások ezeket áldoznának.

Eddig a tehetősebbek igényeit némileg kielégítette a társaság által fentartott tiszai fürdő; de sajnálatunkra ez is elpusztult, reményünk sincsen, hogy újra felépítsék, minélfogva aggodalommal nézünk a kánikulai hőség elé és újra elérkezettnek látjuk az időt, hogy hatóságunknak és képviselő testületünknek ezen fontos körülményt figyelmébe ajánljuk, azon reményben, hogy Szentes város képviselő testülete 32000 lelket számláló közönségének jólétét és gyarapodását szem elől téveszteni nem fogja, és ezen közfürdő mielőbbi megvalósítását, mindnyájunk örömeire kilátásba helyezi.

Dr.

Világfolyása.

Az 1890. évi állami költségvetéssel végre f. hó 4-én elkészült a t. Ház. A költségvetés tárgyalása alkalmából nem annyira a költségvetés, mint inkább Tisza Kálmán miniszterelnök személye ellen folyt az ellenzék részéről a támadás, erélyesen követelve tőle, hogy mondjon már le egyszer a miniszterségről; mert addig úgy sem hagynak neki békét, addig úgy sem lesz nyugalom és rend a t. házban, amíg ő lesz a kabinet feje, egyenesen azt vágva a miniszterelnök szemébe, hogy ő az oka mindennek; ő az oka, hogy Magyarország nem fejlődik, szabadelvű alkotásokra nem képes, hogy csak a hatalmat akarja birni, hogy esetről-esetre megalkuszik a körülményekkel, hogy hideg és zárkózott modorával mint ember sem tud rokonszenvet kelteni, hogy a parlamentarizmust is megrontotta stb. stb. — Lehet, hogy ez igaz; de lehet nem igaz is, legjobb tehát, ha a kérdés eldöntését a történelemre bizzuk, mely e tekintetben a legigazságosabb bíró. — A tárgyalás utolsó napjáról különben feljegyezzük, hogy a szavazásra minden épkézláb kormánypárti képviselő fel volt rendelve, azonban kevés szükség volt rájuk; mert az ellenzék kívánságára a névszerinti szavazás helyett egyszerű felállással döntöttek a költségvetés felett. S mert valamennyi kormánypárti képviselő felállott, tudvalevőleg pedig ők vannak többségben, a költségvetés elfogadtatott s abból legközelebb törvény lesz, ha azt a méltóságos főrendek is elfogadják a f. hó 13-ára kitűzött tárgyalás alkalmával.

A „SZENTESI LAP” TÁRCAJA.

A kik senkit nem szeretnek.

— Elbeszélés az amerikai életből. —

3

Irta: Tórs Kálmán.

S mikor már ez a sok ember kihasználta a földet, megindul, hogy elfoglalja az eget. Ime, Denton professor csak az imént bizonyítja be, hogy a csillagvilág titkait földerítette a comnambulismus segítségével. Három, ő általa magnetizált s egymásról tudomással nem bíró külön személy a nagyszámu hallgatóság előtt egyforma jelentést tőn a Mars bolygó lakosairól. „Emberhez hasonló lények vannak ott és pedig négy faj: egy sötét színű s kevésbé kifejlett, egy világosabb, négy ujjal kezén, lábán, egy vörhenyes s a fejlődés magasabb fokára mutató és egy fehér, kék szemmel és szőke hajjal, kisebb mint az ember; de nyilván okosabb s lábszárait illetőleg oly előnyös tulajdonsága, hogy akkorákat tud ugrani, mint — tisztesség nem esik mondván — a bolha. Persze, tekintve azt, hogy ennél az állatnál mennyivel nagyobb, az ugrást is ahoz szabva méltóztassék képzelni. Beillik már az repülésnek is.”

Hatkins végig cselekedett mindent, a mi San-Franciskóban végig cselekedhető. Imádkozott a templomban, tett a takarékpénztárba, vállalkozott a vállalkozókkal (meg bukott velök), eljárt a felolvasásokra, mulatott az aranyban fürdő emberekkel és a rongyos teherhordókkal s mikor mindezt keresztül tapasztalta — úgy találta, hogy még pár ezer dollárja maradt, és hogy még mindig unatkozik. S unatkozik halálosan.

A költségvetés megszavazása után az Andrassy Gyula gróf emlékeztetőre államköltségen emelendő szobor felállításáról szóló törvényjavaslat vétetett tárgyalás alá. Ez a javaslat a f. hó 4-iki ülésen úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadtatott, s így a fővárosban legközelebb egy új, monumentális szobor fog emelgetni. — A szoborjavaslat feletti vitában Tisza Kálmán miniszterelnök is részt vett, aki Andrassy Gyula politikai pályájáról úgy nyilatkozott, mint akinek működését mindvégig a szabadelvűség, bátorság s az igaz hazafiság jellemezte. — A szélső baloldal, melynek nevében Irányi Dániel beszélt, nem fogadta el a javaslatot, és pedig azért, mert a nemzet a multban nem tartotta kötelességének, hogy szobrot emeljen szent Istvánnak, szent Lászlónak, IV. Bélának, Nagy Lajosnak, Hunyadi Jánosnak, Mátyás királynak, II. Rákócy Ferencnek stb. s mert Andrassy Gyula gróf e pártról és törekvéseiről mindig csak gunyolólólag nyilatkozott. — A mérsékelt ellenzék álláspontját Beöthy Ákos tolmácsolta, aki beszédét ezzel fejezte be: „Üres volna az ország fővárosa, ha nem volna ott Andrassy Gyula gr. szobra. Megérdemli, hogy a nemzet kegyelettel adózzék neki, megérdemli, hogy elmondjuk mindnyájan: „Fény nevére, áldás emlékére!”

A szegedi bedőlt kőpart ügye, mely f. hó 4-én vétetett tárgyalás alá, szintén vitára adott alkalmat. A katasztrófáért ugyanis az ellenzék egyenesen Tisza Lajos grófot okolja, aki, mint királyi biztos, a mai Szegedet és a ledőlt kőpartot államköltségen felépíttette, s melyért később a király által grófi rangra is emeltetett.

A rakpart-ügyben beterjesztett ministeri jelentést, mely a geológiát hozta fel a katasztrófa okául, a pénzügyi bizottság is helyeslően, a ház elfogadta, s a rakpart helyreállítására kért költségeket folyósította.

A zóna-rendszernek, mely Baross G. kereskedelemügyi minister kezdeményezéséből 1889. aug. 1-én lépett életbe a m. kir. államvasutak összes vonalain, már eddig is oly fényes eredménye van, hogy az meghalad

minden várakozást. — A zónatariffa életbe léptetését követő hat hónapban ugyanis 5 millió 968,974 személy szállított, míg az előző év megfelelő szakában csak 2 270,542 személy, a növekedés tehát 3.714 432, s így a személyforgalomból eredő bevétel, szembeállítva a megelőző év megfelelő szakával, egy millió forinttal haladta meg az előző év ugyanazon időszakának bevételét.

XIII. Leo pápa 80 ik születési éve alkalmából, f. hó 2-án a nála tisztelgő bibornoki kar szerencsekívánatait fogadva, azon óha társának kifejezése mellett, hogy az egyháznak és fejének független szabadságra van szüksége, — fontos kijelentést tett a socialis kérdésekről, azt mondván ugyanis a többek között, hogy azoknak, akiknek hatalmukban áll, a kérdés megoldásában egész erejükkel mindenekelőtt az iskola és a sajtó útján kell, hogy közreműködjenek, ő mind haláláig e művön fog dolgozni s céljától mi sem fogja eltéríteni.

A munkás kérdés rendezése az utóbbi időben egyre égetőbbben lépven fel, Vilmos német császár nemzetközi munkás-konferencia egybehívását rendelte el. A konferencia f. hó 15-én fog Berlinben megtartatni s arra összesen kilenc állam s négy nagyhatalom hivatalos. Magyarországot a konferencián dr. Schnierer és Graenzenstein miniszteri kiküldöttek fogják képviselni.

A konferencia tárgyai lesznek: 1. a bányamunka, 2. a vasárnapi munka, 3. a gyermekek munkájának, 4. a serdülő fiatalság munkájának, 5. a nők munkájának szabályozása és 6. a létre jött megállapodások végrehajtása. — Vilmos császár a konferenciától kedvező eredményt vár; mert épenséggel nem a socialdemokrácia ellen való harcról van szó, hanem arról, hogy módot találjanak a munkások jogosult igényei és óhajainak lehető kielégítésére. — Érdekesnek tartjuk felémlelni, hogy az értékesítő államtanács ülésén maga Vilmos császár eluőkölt, s szünetek alatt fesztelenül társalgott és kérdészködött az iparos és munkáskörökből meghívott szakértőkkel.

Már tisztességes yankee ilyenkor azt teszi, hogy egyszerűen föbe lövi magát s azzal quitt a világ.

De Sir John nem volt közönséges yankee. Élt benne valami magasabb hivatás tudata, mely azzal biztatta, hogy derül még rá olyan idő, a mikor az élet egyéb is lesz egy hosszú ásitásnál. Mert most nem egyéb. S ennek végét kell szakítani. És erre a hosszú, unalmas mondatra igazán legjobb punctum a golyó.

— Oh, te kis lelkű! — illetén szemrehányásra vetemedett a halál gondolatára, — meg akarnál halni? Szégyeld magad, gyáva! — Hamlet is arra a gondolatra jutott, hogy okosabb élni. Igaza volt. De hátha mégse? . . . Eh, kérdezzünk meg egy tapasztalt embert!

Sir John nagyot ásitott, azzal elővette az ólomgombos botját s oldalán a revolverrel, — elment keresni magánál okosabb embert.

Ott künn bizony sötét volt, a mi, tekintve az ily világvárost, bizony elég hiba. Aztán, ha Diógenes lámpával se talált embert: talál-e ő majd lámpa nélkül?

Ugyan mire az a töprengés! ha nem talál is, legalább telik az idő s egy-két óra megint le van morzsolva az életből.

Megindult az utcán sebes rohanó léptekkel. Utközben beleütközött egy pár sötét alak. Azokat egyszerűen félrelökte.

Egy utcafordulónál azonban úgy belebotlott valamibe, hogy keresztül bukott rajta. Nagyot káromkodva, feltápáskodott s kezdte a csizmája orrával piszkálni azt a valamit.

— Csak egy pisztoly volna — nyögé a földön

az a valami, — oh, csak egy pisztoly lenne most a kezemben!

— Hé, atyafi, rajtad könnyen segíthetünk! — mondá Hatkins a földön fekvő ember fölé hajólva.

— Oh, uram, jó uram — nyöszörgött tovább — légy irántam irgalommal és szurj keresztül engem nyomorultat.

— Azt a bolondot ugyan nem teszem; — válaszolt Hatkins, — de szívesen nyujtok rá módot, hogy tedd meg magad. Ez, tudod, felebaráti kötelesség. Aztán neked nem is lesz okod attól tartani, hogy felakasztanak.

— Megérdemelném, hogy azt tegyék velem, megérdemelném! — A szegény nyomorult szava gőrcsős zokogásba fult.

— Ugyan ne légy vénasszony, bolond, — mondá Hatkins kissé elfogulva, — hanem ha rá érsz, pedig látom, ráérsz, jöjj be velem egy pohár meleg grogra, aztán mond el, mi bajod?

Hatkins a sötétben is észrevehette, hogy az az ember félkőnyekre támaszkodik.

— Mit mond ön, uram?

— Nem mondom kétszer; jösz vagy nem jösz? No hát maradj. — Hatkins megindult.

— Megálljon uram, — kiáltá utána az ember, megyek; de segítsen fel, kérem; azok az átkozottak összetörtek egészen. Jaj a lábam, bordám.

Hatkins lábrasegítette a fetrengőt s el kezdte vezetni a lámpa felé. Egy szegényes öltözetű, már kissé hajlott koru munkás volt a bányászok osztályából. Felsője kidagadt, egész arca, feje véresre volt verve.

Folytatása következik.

A veszettség gyógyítása.

Az ebdüh-ellenes védőtások életbeléptése bevégzett tény. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy ideiglenesen a budapesti üllői-uti orvoskari telep e célra átadott helyiségeiben veszettség ellen védő oltóintézet állítsák fel. Az intézet vezetésével Hőgyes Endre tanárt bizta meg és felhívta, hogy az intézet működésének megindítása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg. E felhívás folytán az antirabikus oltásokra átadott helyiségnek új céljukra való átalakítása megkezdődött és pár hónap múlva azokban a védőtásokat remélhetőleg ténylegesen meg is lehet kezdeni. Magáévá tette az ügyet a belügyminiszter is, ki megígérte, hogy annak idején gondoskodni fog arról, hogy az ország szegénysorsu veszettkutya-marottjai, a védőtások megejtése céljából a fővárosba ingyen eljuthassanak, ottan a védőt oltások tartama alatt ingyen elhelyezésben részesüljenek és hazajutásuk is díjtalanul történjék. A védőtások megkezdésének idejéről és azok igénybe vételének módjairól az intézet igazgatója a közönséget hivatalosan fogja értesíteni.

A napokban egy, állítólag nagyon fontos hazai telfedezés híre járta be a napilapokat. A khlóros vízben stb. — mely minden gyógytárban kapható — úgy tüntetik fel, vagy legalább azt sejtetik a közlések — megtalálni gondolták a szert, melylyel a veszettséget gyógyítani, a veszettkutya-marotról a fenyegető veszélyt elhárítani lehet.

Hogy a khlóros víz a veszettség mérget megsemmisíti, már a huszas években jól tudták, a mikor már kísérletileg végig próbálták azt, hogy milyen szerekkel lehet megsemmisíteni a veszett eb nyálának vírusát. Sok veszett kutya-marott, a kit így gyógyítottak, csakugyan nem is kapta meg a veszettséget. Egyes orvosok pláne azt híresztelték, hogy e szerrel a már kitört veszettséget is meg lehet gyógyítani. De még ugyancsak a huszas években kiábrándultak az e szerhez kötött vérmes reményekből. Dr. Vendl, a milánói kórházban több veszett eb marottnál használta a szert úgy a seb kimosására, valamint belsőleg is. Ennek dacára kitört rajtuk a veszettség és behaltak. — Hasonlót tapasztaltak a lyoni kórházban hét veszett kutya marotton, noha ezeknél is khlóros vízzel mosták ki a sebet, mindjárt a harapás után és egész napon át borogatták vele, sőt egészen halálukig belsőleg is vétették azt a marottakkal. Bugnatellinek és követőinek családja arra vezethető vissza, hogy a veszett kutya által megmártak — mint a statisztika mutatja — nem kapják meg a veszettséget mindannyian még akkor sem, ha semmi gyógyításban nem részesülnek, hanem 100 közül csak 15.

A ki tehát ezen tapasztalatok alapján a khlóros víztől a veszett kutya marás gyógyításában sokat várna, csak azon csalódásban részesülne, melyből már rég kiábrándult az orvosi tudomány. A khlóros víznek kétségkívül meg van azon tulajdonsága, mint száz meg száz szernek a gyógyszer-tárban, hogy megsemmisíti a veszettség mérget, ha kellő időben hozzájut, mint hozzá is juthat ahoz, ha a fix vírussal csészében összedörzsöljük. Előnye azonban a többi roncsoló vegyi anyagok, higitott savak, egyes dezinficiáló sók és lugok fölött semmi sincs. Sőt van egy nagy hátránya, az, hogy nem megbízható. Tudvalevőleg e szer igen bomlékony készítmény, mely ha soká áll a gyógyszer-tárban, igen könnyen romlik és így hatására nem lehet mindig biztosan számítani.

A veszett kutya marás seb gyógyításának alapelve az, hogy a nyál által belé jutott veszettség mérget belőle minél hamarabb eltávolítsuk, vagy pedig benne minél hamarabb teljesen megsemmisítsük. Ez a „minél

hamarabb*, mint a tapasztalat mutatja, nem terjed túl negyed órán, mivel azon időn túl az eltávolítás vagy megsemmisítés már biztosan nem sikerül. Az eltávolítás úgy történik célszerűen, hogy az ejtett sebet vízzel (ha lehet langyossal) azonnal jó kimossuk, vérzeni hagyjuk; a megsemmisítés pedig vagy úgy, hogy a sebet erősebb maró folyadékkal — a mi kezünk ügyébe esik, ecettel stb. — locsolgatjuk, vagy pedig tüzes vassal (megtűzesített varró vagy kötőtű, zsebkés penge stb.) vagy lópisszal kiégetjük. Ha közel van a gyógylár, hozhatunk a kiégetésre khlórvizet, ammoniakot stb., de ez esetben is jobb a higany-khlórid oldat, mely mindegyiknél erősebb, készen tartható a gyógytárban és hatására amazoknál biztosabban lehet számítani. Legtöbb esetben azonban nem tanácsos a megsemmisítéssel arra várni, míg megijó az egyik vagy másik étető szer a talán távol eső gyógytárból. Így tehát egyáltalában nem lehet állítani azt, hogy a khlór-víz a gyakorlatban célszerűbb lesz az eddig divott kiégetés és etetés helyett. Hozzá tehetjük még, hogy a legszorgosabban végzett kiégetés vagy etetés esetén sem lehet biztos az ember a felől, hogy teljesen elroncsolta a sebbe jutott mérget. Azért ilyen esetekben is célszerű az, hogy a megmárt egyén a Pasteur-féle védőtásoknak vesse magát alá.

A szárnyra kelt tévhírekkel szemben, szükségesnek tartottuk e megjegyzéseket közzétenni, nehogy a szerencsétlenül járt veszett ebmarottak azon bizsomban éljenek, hogy a khlóros vízzel sebeiket kimossák, már minden elővigyázati szabályt megtették a fenyegető veszély elhárítására. Egyébiránt a veszett ebmarás gyógyításánál az első teendők megtételére már készülnek a népies utasítások az újabb vizsgálatokhoz idomítva és annak idején a budapesti Pasteur-intézet útján közzé fognak tétetni.

Helyi és megyei hírek.

Felhívás Szentes város tisztelt közönségéhez!

A magyar nemzet egy nagy nap 42-ik évfordulójának küszöbén áll, melyen a „Szabadság, Egyenlőség, Testvérség” magasztos jelszavakat hirdető lobogó kibontatott s az ettől támadt vihar alapjaiban megrázta egész Európát.

Negyvenkettedik évfordulója közeleg ama nagy napnak, melyen felebredett a magyar nemzet, hogy lerazza összetörje bilincseit s visszaküzdje azt, mivel Isten a világ teremtésekor az embert felruházta; de amitől a zsarnoki önkény megfosztotta: a szabadságot.

Itt van mártius 15-ike, ama nap, melynek említésére is hallhatóbban kell dobogni minden magyar szívnek s ünnepet ülni az emlékehez fűzött korszakalkotó eszmék diadalán.

Ünnepet ül e napon az egész ország, városok és falvak, egyletek és egyesek. — Ünnepet akar ülni Szentes város hazafias értelmű közönségének támogatása mellett a szentesi dal- és zeneegylet is. Meg akarja ünnepelni fényesen s meg akarja mutatni, hogy az a dal, mely az ajkáról elhangzik, a szívben vert gyökeret, onnan szakadt fel, hogy a haza boldogságáért esdve szálljon a mindenség urának trónja elé.

Ünnepet ül e napon a nemzet, ülünk ünnepet mi is, kik a legmagyarabb vármegye legmagyarabb városának hazaszerető fiai vagyunk.

E célból a szentesi dal- és zeneegylet a vármegye-ház nagytermében mártius 15-én délelőtt 11 órakor ünnepélyt rendez, melynek műsora a következő:

1. H y m n u s. Kölcseytől. Énekli a szentesi dal- és zeneegylet.
2. „1848. mártius 15-ének emlékezete.” Irtta és felolvassa Pólya Ferenc gimnáziumi tanár.
3. Honfi dal. Petőfi Sándortól. Énekli a szentesi dal- és zeneegylet.
4. Talpra magyar. Petőfi Sándortól. Szavalja dr. Filó Tamás, Szentes város főjegyzője.

5. Szózat. Vörösmartyól. Énekli a szentesi dal- és zeneegylet.

Ezen ünnepélyre Szentes város közönségét a szentesi dal- és zeneegylet tisztelettel meghívja és kéri, hogy az ünnepélyt minél nagyobb számban való megjelenése által fényesebbé és nagyszerűbbé tenni kegyeskedjék. A szentesi dal- és zeneegylet.

— **Eljegyzés.** Vladár Sándor gyógyszerész a napokban tartotta eljegyzési ünnepélyét Csongrádon Tary Emma kisasszonnyal, özv. Tary Lászlóné kedves és szép leányával.

— **A városi szabályrendelet** tervezetét a lefolyt héten át majdnem állandóan tárgyalta a városi tanács s mint tudjuk, ez ideig az egész tervezet át lett dolgozva, úgy, hogy ez legközelebb a kiküldött nagy bizottság elé, innen pedig a városi közgyűlés elé lesz terjeszthető.

— **A lókiállítás.** Mint lapunk vezércikke írja, egy, ez év nyarán Bécsben tartandó lókiállítás tárgyában f. hó 6-án a városi közgyűlési termében értekezlet volt tartva. Az értekezleten Benicky Gábor, földművelésügyi ministeri titkár adta elő a kiállítás célját, melyet különben lapunk vezércikkében bővebben méltatunk. A kiállításon való részvétel feltételeit lapunk jövő számában ismertetni fogjuk.

— **Erőszakoskodó szolgabíró** cím alatt egy panaszos levelet kaptunk f. hó 6-án Csongrádról, hol a közönség kellő értesítése és tájékoztatása nélkül hajtatott végre 6-án a városi képviselőválasztás. — Ezen eljárás ellen 5-én egy küldöttség utazott Szvoboda Ferenc ügyvéd vezetésével a belügyministerhez, hol feljelentették Cicatricis főszolgabírót, ki személyes beavatkozással vonatta vissza a névjegyzék ellen Szegi Pál által beadott felebbezését s midőn a főszolgabíró távozása után, Szegi Pál rögtön irást adott be a főszolgabíróhoz, hogy a felebbezéstől nem áll el; mert a főszolgabíró által vele aláíratott nyilatkozatot, mint egy főtisztviselő személyes beavatkozása által okozott pressió kifolyásának tekintti. A főszolgabíró azonban ezt az utóbbi nyilatkozatot nem vette tekintetbe Szegi Pálnak, hanem elrendelte a választást, a nélkül, hogy az előkészültre a közönségnek kellő időt engedett volna. S e miatt ment most fel a küldöttség a főszolgabíró ellen a belügyministerhez.

— **Tea-estély.** A szentesi kaszinóegylet vizsgáló bizottsága f. évi március hó 22-én az egylet könyvtára javára tea-estélyt rendez. Egy riték ára személyenkint 1 frt 20 kr. Az estélyen részt venni kívánók részére az egylet helyiségében aláírási ív van kitéve.

— **A Kossuth-emlékkőre** Szoboszlai Szabo Balint 1 frtot küldött be szerkesztőségünkhez, mit is ezennel nyugtatunk.

— **Felolvasás.** A szentesi 48-as népkörben (H-Szabó-fele ház) vasárnap, f. hó 9-én d. u. 6 órakor dr. Gótzl Bertalan fog felolvasást tartani. E felolvasásra már most felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A csongrád megyei gazdasági egyesület** ma, pénteken d. e. 9 órakor Szentes város polgármesteri hivatalában választmányi ülést tart. Az ülés tárgyai lesznek: 1. Károlyi Sándor gróf lemondása az egyletnél viselt elnöki tisztéről. 2. Az egylet eddigi működéséről és a pénztár állapotáról szóló jelentések.

— **Mártius 15-ének** jelentőségéről tartott felolvasást f. hó 3-án a H. 48-as népkörben Lóvy Sándor. Az érdekes felolvasást a nagyszámu hallgatóság mindvégig élénk figyelemmel kísérte s végezetül felolvasót zajosan megjelenezte.

— **„Tiszavidék”** cím alatt Csongrádon a „Csongrád”-dal szemben, új lap jelent meg Csongrádon, mely, bár föl és le egytormán függetlennek vallja magát, első számában csak úgy reng a tisztújítás által egyidőre megállandósított régibb megyei világ dícséretétől.

— **„Szeged”** cím alatt f. évi március 15-étől kezdve szabadelvű irányzattal új napilap fog Szegeden megjelenni. Az új lapot Lipsey Ádám jeles hírlapíró fogja szerkeszteni és Endrényi testvérek adják ki.

— **P.-Szenttornya** községében járványszerűleg uralkodott szaj- és körömfajás betegség megszűnésén, a nevezett község határa a hivatalos zárlat alól feloldatott.

— **A b.-csabai** gőzgépezőket és kazánfűtőket vizsgáló bizottság f. évi március hó 16-án délelőtt 8 órakor B.-Csabán vizsgálatot tart.

— **Csillagok járása.** Március hónap egyedül arról nevezetes, hogy 20-án délután 4 óra 57 perckor van a tavasznak hivatalos kezdete. Ez időben van ugyanis a napéjegyenlőség, mikor a nappal egyenlő az éjjel. A nap hossza, mely elsején 10 óra 58 perc volt, a hó végéig 1 óra 42 perccel növekedik. A hold fényváltozásai a következők: Holdtölte csütörtökön, március 6-án délután 4 óra 4 perckor volt, utolsó negyed 14-én reggel 5 óra 21 perckor, újhold 20-án este 10 óra 17 perckor, első negyed pedig 28-án délelőtt 10 óra 49 perckor lesz. A bolygók járása e hónapban nem mutat semmi különöst

— Milyen lesz az időjárás? Hej, sokat adna azért a gazdaember, ha tudná előre, hogy lesz-e eső, vagy szárazság — avagy szeles, borongós lesz az idő. A nyitramegyei gazdasági egyesület az időjárás tünetek megfigyelése alapján agrarmeteorológiai intézetet tart fenn s tudományos észleletek alapján időszaki közleményeket ad ki. Ezen közlemények levelezőlapok alakjában „Időjárás naptár Magyarország számára” cím alatt minden hóban 2-szer jelennek meg és mindannyiszor a legközelebbi két hét alatt várható időjárásra nézve adnak tájékoztatást. Egyetlen egy nagyobb gazdaságban sem szabadna ennek hiányozni, sőt nem ajánlhatjuk eléggé ezt a kisebb birtokosok figyelmébe sem. Csekély 2 frtyi díj beküldése mellett, a nyitramegyei gazd. egyes agrarmeteorológiai observatoriuma Ó-Széptak u. p. Nagy-Bossány*, egész éven át tudja, hogy milyen lesz az időjárás.

Különfélék

— **A füst nélküli lőpor.** Tavaly hosszabban kísérleteztek a füst nélküli lőporral Brucban s e kísérleteket most is folytatják a bécsi arzenalban, még pedig hova-tovább egyre kedvezőbb eredményel. Mindenekelőtt megállapították, hogy a füst nélküli lőpor behozatala nem teszi szükségessé a Mannlicher-fegyver átalakítását; mert szerkezete a leghevesebb gázfeljődésnek is képes ellenállni. A löszereknél is megtarthatók a hüvelyek eddigi szerkezetekben. Egyik nagy előnye a füst nélküli lőpornak abban rejlik, hogy miként azt az eddigi kísérletek kétségtelenül bebizonyították, a golyónak olyan erős lökést ad, melylyel 1000—1200 lépésnyire a kezdet sebességével, tehát egy egyenes vonalban halad, holott az eddigi lőporra a golyó csak 500 lépésnyire haladt a kezdet-sebességgel. Ez a gyalogsági fegyverre áll s olyan előny, melynek hordereje majdnem beláthatatlan. A katonáknak eddig ugyanis csak 500 lépésig használhatta meglehetősen biztonságosan az irányzék alapállítását; ezentúl az irányzék alapállításában 1000—1200 lépésig használható s csak e távolságon felül kell változtatni az irányzékot.

Ipar, kereskedelem, gazdaság.

— **Hány magyar ló kerül évenként a külföldre?** A letenyésztés folytonos haladást mutat s ebben nem lehet eltagadni a lóversenyek jelentőségét is, melynek a telivér tenyésztés emelésében kiváló érdemei vannak; első sorban állam; de másrészt a lóversenyek közreműködésének is köszönhető, hogy míg az ötvenes években lovasságunk szükségletét külföldről behozott évi 3—4000 lóval kellett fedeznünk: most a fokozott szükséglet dacára még 20—30,000 lovat viszünk ki külföldre.

— **Coriaria thymifolia** nevű növényt fedeztek fel legújában, melynek nedve az írásra használható, kezdetben pirosas színű, de pár óra múlva koromfekete lesz. Az így nyert tintának nem árt a nedvesség s az a nagy előnye, hogy nem rongálja meg az acéttollakat mint más tinta.

— **A gazdaközönség figyelmébe.** A gazdasági eszközök leg gondosabb kezelés mellett is megrozsdásodnak, mely mellett hogy nagyon csunya, de káros is; ennek pedig igen egyszerű a megátalása; vegyünk háromszor annyi szalonnát, mint gyantát, olvasszunk össze s kenjük be vele az illető vastárgyat. Ez a szer, a legfinomabb acél és a legdurvább vastárgyakat biztosan megóvja a megrozsdásodástól. Ezt a kenőcsöt mindegyik készletben lehet tartani, mert sem meg nem romlik, sem pedig hatásából nem veszít.

REGÉNY-CSARNOK.

A boszorkány.

— Sicíliai regény. — 90. közl.

— Oltsátok el a tüzet, — rendelé Diodato szomoruan.

A sbirek engedelmeskedtek. A rözse kötegek egy erc elatt szétszórtak és eloltattak.

— Rakjátok le töltényeitek, — folytató Giovanni.

A sbirek morogni kezdtek.

— Engedelmeskedjétek, barátim, — mondá Diodato. — Hiszen látjátok, hogy nőm és gyermekem élete forog kockán.

Együttal oly lángoló tekinteteket vetett Judithra, mintha mondaná: Egyedül miattad teszem megezen áldozatot.

A sbirek halomba rakták löszereiket.

— Hátrálatok most ötven lépésnyire, hogy utat nyissatok a száműzötteknek, — folytató Giovanni. Diodato ezen mozdulatot is elvégeztette sbirei által, daaára az elégtelenség jeleinek, mely köztük mitakozott. — Morognak, ugy hiszem, szólott mosolyogva a bujdosók ifju vezére, — a balgák! Mintha még nem szokták volna meg a hátrálást!

Erre a férfiak és nők egész csoportja rohan ki a barlangból és medrét elhagyó folyóként özönlött el az egész térségen, mohón kapva a töltények után.

Campo-Forte neje és a dajka a gyermekkel Carini őrizete alatt külön csoportot képezett.

Zsuzsánna sirt, míg Judith vigasztalni törekedett őt.

— Megtettem, amit követeltél tőlem, Giovanni, — mondá Diodato, — add vissza kezeseidet.

— Vissza fogom őket néked küldeni, mihelyt biztonságban leszünk. Isten veled.

A számkivetettek lassan megindultak. A sbirek előtt elhaladva, kölesönösen gyűlöletes pillantásokat váltottak egymás közt.

— Te diadalmaskodol, fattyu! — rebegé Diodato, távozni látván fivérét. Türelem! nemsokára reám kerül a sor.

IX.

A visszaküldött kezesek.

A számkivetettek csak napalkonyadtakor értek meg Caltanizetta környékére.

Itt elhagyván a járt utakat, egy jobb oldalról fekvő magas sziklák által elzárt hegyszorosba értek, mely oly szűk volt, hogy rajta egy szekér alig haladhatott keresztül.

Ezen hegyszoros nagy rétségre nyílt, melynek földjét a hegyekről leszakadó patak vize áztatá, melyet a hóomladékok és felhőszakadások néha annyira megdagasztának, hogy az egész környéket elönthette.

A csak imént lekaszált takarmány apró halmozokba volt rakva és csakis eltakarításuk volt még hátra a munkából.

A szőkevények ezen jól védett helyen megállapodának, hogy majd másnap innét tovább indulnak a hegyek felé, hol fivéreik már menedéket találtak.

(Folytatása következik.)

Vasuti menetrend.

(Pusztá-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentes között.)

Ervényes 1889. június 1-től.

Szentes—Szolnok.

Szentes indul	5 ó. 36 p. éjjel,	12 ó. 03 p. d. u.
Töke érkezik	6 ó. 13 p. éjjel,	12 ó. 40 p. d. u.
Ksz.-Márton	6 ó. 58 p. d. e.	1 ó. 20 p. d. u.
P.-Homok	7 ó. 37 p. d. e.	1 ó. 52 p. d. u.
T.-Földvár	8 ó. 05 p. d. e.	2 ó. 17 p. d. u.
Martfű	8 ó. 23 p. d. e.	2 ó. 37 p. d. u.
Kengyel	9 ó. 04 p. d. e.	3 ó. 12 p. d. u.
P.-Tenyő	9 ó. 31 p. d. e.	3 ó. 31 p. d. u.
Szajol	9 ó. 52 p. d. e.	3 ó. 51 p. d. u.
Szolnok	10 ó. 30 p. d. e.	4 ó. 55 p. d. u.
Budapestre érkezik	1 ó. 55 p. d. u.	8 ó. 15 p. éjjel.

Szolnok—Szentes.

B.-pestről indul	9 ó. 30 p. éjjel,	8 ó. 20 p. d. e.
Szolnok	3 ó. 26 p. éjjel,	11 ó. 50 p. d. e.
Szajol érkezik	3 ó. 55 p. éjjel,	12 ó. 22 p. d. u.
P.-Tenyő	4 ó. 31 p. éjjel,	12 ó. 44 p. d. u.
Kengyel	4 ó. 59 p. éjjel,	1 ó. 12 p. d. u.
Martfű	5 ó. 30 p. éjjel,	1 ó. 40 p. d. u.
T.-Földvár	6 ó. 02 p. d. e.	2 ó. 12 p. d. u.
Homok	6 ó. 15 p. d. e.	2 ó. 24 p. d. u.
Ksz.-Márton	7 ó. 30 p. d. e.	3 ó. 06 p. d. u.
Töke	8 ó. — p. d. e.	3 ó. 36 p. d. u.
Szentes	9 ó. 34 p. d. e.	4 ó. 11 p. d. u.

Jelenfi Sándor

I. t. 24. számú háza, mely áll két padolt szoba, meleg konyha, kamra és tűzrevalósból, továbbá egész udvartér és szállóskertből, f. évi szent-György naptól hasznosbérbe kiadandó; a feltételek iránt értekezhetni a tulajdonossal a kaszinó helyiségében.

Olcsó fuvar!

Köztudomásra hozzuk és értesítjük az utazó és fuvarhasználó közönséget, hogy **fogatainkat Vásárhelyre 2 frt 50 kr., Szarvasra, Orosházára 4 frtért** bármikor kiszolgáltatjuk és egyáltalában ugy helyben, mint vidékre való utazásnál **a legmérsékeltebb díjakat** számítjuk.

Méhész Ferencz, Udvardi Sándor, Horváth János, Nagy József, ifj. Virágos Mihály.

Szentes, 1890. Nyomatott Sima Ferencz gyorssajtóján.

677.—890.

Árverési hirdetmény.

A városi árvaszék részéről közhírré tétetik, hogy elhalt Kanász Nagy Sára Miskolci Sándorné hagyatékához tartozó, s a szentesi 13614. számú tjkönyvben bejegyzett 1476. hrsz. alatti ház, mely a vásárálláson I. t. 549. népsorszáma alatt fekszik, 330 nyszól udvartelkével együtt a városháza udvarán folyó évi **március hó 24-én**, szükség esetén március 31-én délelőtt 9 órakor, 3000 frt kikiáltási ár mellett megtartandó árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek az árvaszéki irodában naponta megtekinthetők.

Kelt Szentes város árvaszéke 1890. március 5-én tartott üléséből.

Weisz Ede,
h. elnök.

Fodor Sándor

mucsiháti 28 hold földje a rajta levő épületekkel együtt eladó; értekezhetni a helyszínen, vagy III. tized 539. szám alatt a tulajdonossal.

497—1890. E.

Hirdetmény.

Szentes város polgármesteri hivatala értesíti a közönséget, hogy a városi képviselőtestület kebeléből a f. év május havában kilépő választott képviselők helyett a később meghatározandó időben új választás fog eszközöltetni, mivelből a választásra jogosítottak összeírása, a képviselőtestület részéről kinevezett küldöttség által már befejeztetvén, ezen összeírás az 1886. évi XXII. t. c. 39. §-a alapján a f. évi mártius hó 10-ik napjától kezdve öt napon át, vagyis mártius hó 14-ik napjáig bezárólag, a főjegyzői hivatalban közszemlére lesz kitéve, hol is azt a hivatalos órák alatt a mondott ideig bárki is megtekintheti és arra vonatkozó észrevételeit, felszólalásait mártius hó 15-től 19-ik napjáig bezárólag a polgármesteri hivatalhoz írásosan beadhatja.

Kelt Szentesen, 1890. évi mártius 7.

Sarkadi Nagy Mihály,
polgármester.

1—2

175—890 tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Zsarkó-Kuti Sándor (ugyis mint kiskoru gyermekei gyámja) végrehajtást szenvedő elleni 82 frt 14 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szentesi kir. járásbiróság területén lévő és Szentes városában fekvő, a szentesi 7492. sz. tjkvben A + 2836¹/₂ rsz. alatt foglalt ház és udvartérre az árverést 600 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1890. évi március hó 27-ik napján délelőtt 9 órakor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10⁰/₀-át, vagyis 60 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szentesen, 1890. február 5-én.

A szentesi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

TEMESVÁRY,
kir. jbiró.